

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА

І. В. Андрусенко

Основні засади формування екологічних умінь закладаються в молодшому шкільному віці, який є найбільш сензитивним для розвитку відповідних розумових і практичних здібностей.

Екологічна діяльність молодших школярів відбувається в чітко визначених умовах у різних організаційних формах. Кожна з форм характеризується певною структурою, принципами упорядкування її структурних елементів та взаємозв'язками між ними. Оскільки урок є основною формою організації навчання природознавства, ми розглядаємо його головні компоненти та зосереджуємося на відповідних етапах формування екологічних умінь.

Формування екологічних умінь молодших школярів пов'язане із здатністю спостерігати, встановлювати елементарні зв'язки і залежності між предметами, явищами та процесами у навколишньому житті. У цьому плані доцільною формою організації екологічної навчально-пізнавальної та практичної діяльності постає урок-екскурсія.

Проведене нами дослідження засвідчило, що в масовій практиці кількість уроків-еккурсій, порівняно зі звичайними уроками, незначна — не більше 3—5-ти уроків на рік. Учителі зазначають, що така організаційна форма викликає деякі утруднення, а саме: займає більше часу в процесі підготовки (52 %); складно передбачити погодні умови (12 %); проблеми з дисципліною (90 %). Про труднощі у процесі організації уроків-еккурсій не зазначають лише 7 % респондентів.

Значний пізнавальний і розвивальний потенціал вміщує така форма організації навчальної діяльності, як дослідження. Дослідницька діяльність є способом організації творчої діяльності учнів, що забезпечується за допомогою навчально-дослідницьких завдань, тобто учні виконують усі етапи процесу розв'язання проблеми в їх логічній послідовності, починаючи з усвідомлення пізнавального протиріччя.

Педагогічне спостереження засвідчило, що під час природознавчого дослідження така побудова уроку позитивно впливає на якість роботи учнів, активізує у них мислення, пам'ять, увагу. У процесі дослідження учні споглядають об'єкт, обстежують, порівнюють, описують, обговорюють, визначають спільні та відмінні ознаки, класифікують за визначеними ознаками, експериментують, визначають результати, роблять висновки, вчать презентувати результати.

Під час проведення експериментального дослідження було з'ясовано, що вибір варіативних форм організації екологічної діяльності молодших школярів у процесі навчання природознавства зумовлений потребами і віковими можливостями учнів початкових класів.

Результати проведеного наукового дослідження свідчать про те, що варіативні форми організації навчання природознавства сприяють розвитку екологічної діяльності молодших школярів.